

2.

tanegység

Gondviselő

45 perces szövegfeldolgozó óra (magyar, kreatív írás, vizuális kultúra, etika: családi kapcsolatok)

FELDOLGOZOTT MŰVEK

Békés Márta: *Gondviselő*
Kiss Ottó: *Tudod apa*
Kiss Ottó: *Szeretem, ha hull a hó*
Kiss Ottó: *Mindenki nevesen*
(Kovács András Ferenc: *Kínai dallam*)

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?

 Szöveggyűjtemény

Írólap, rajzlap, rajzeszköz
Telefon, fényképezőgép

 Füzet, íróeszköz

Miről szól ez a tanegység?

Kevés nagyobb trauma van a gyerek számára, mint a válás. Az irodalmi művek által nyújtott szereplehetőségek, azok megbeszélése, a kreatív szövegalkotási tevékenységek a trauma feldolgozásában segítenek, illetve szimbolikusan lehetőséget adnak az átélésére.

Áttekintő vázlat

2.1 Gondviselő	25 perc
2.1a Szóalkotás	5 perc
2.1b A gondviselő	10 perc
2.1c Szóalakító	5 perc
2.1d Beszélő név	5 perc
2.2 Apa- és családképek	20 perc
2.2a Apa van, nincs	15 perc
2.2b Családképek	5 perc
Összesen	45 perc

Előkészületek

Mivel ez egy nagyon szenzitív téma, csak akkor vegyük elő, ha biztosan nem okozunk sérüléseket a gyerekekben vagy sértődést a szülőkben. A feladatokra szánt időkeretek itt valóban csak ajánlások, az óra hangsúlyait a gyerekekre koncentrálva kell a pedagógusnak megalkotnia, ami lehet, hogy gyökeresen eltér az itt megadott órakerettől.

Az óra végén adott feladatlehetőségekkel és a Variációban szereplő *Kínai dallam* című vers feldolgozásával a tanórát új tanórával is kiegészíthetjük, ahol a kreatív műhelymunka lehet a középpontban.

FELADATOK LEÍRÁSA

2.1 Gondviselő

25 perc

2.1a Szóalkotás

Mit jelent ez a szó: gondviselő?

Játsszunk vele egy kicsit! Milyen részekből áll? Keressünk szinonimákat a gond szóra! Keressünk arra is, hogy valaki visel valamit! Milyen más nevet adhatnánk a

5 perc

MIT AKARUNK ELÉRNİ?

A „gondviselő” szó tartalmának kibontása. Gondok, problémák a váló felek és a gyerek számára.

JEGYZETEIM

gondviselő szónak a talált szinonimák segítségével? (Például: bajhordozó, problémafeltevő, gázhordó)

Variáció

Ha a gyerekek nehezen alkotnak új szavakat, akkor először írjuk fel két oszlopba a gond és a visel szó szinonimáit! Majd a szavak összehúzásával alkossanak új szavakat a gyerekek!

2.1b A gondviselő

A gyerekek olvassák el **Békés Márta: Gondviselő** című versét! Kezdeményezzünk beszélgetést a témáról!

Gyűjtsük össze, miért lehet gond a válás

- az anyukának?
- a gyerekeknek?
- és az apukának?

10
perc

Vedd figyelembe!

A válás sok gyerek számára fel nem dolgozott probléma. Ha a gyerekek közül többen érintettek, és az osztály is bevonódik a témába, nyugodtan hagyjunk több időt a beszélgetésre, a kibeszélésre, akár valamelyik feladat elhagyásával.

2.1c Szóalakító

A gondviselő szó egyébként a gondját viselni valakinek kifejezés főnévként való rövidülése. Azt a személyt jelenti, aki törődik, foglalkozik valakivel.

Adjunk más nevet a gondviselő helyett a szülőknek! Mi jellemzi őket leginkább?

Például: Szeretetadó, Rámfigyelő stb.

5
perc

2.1d Beszélő név

A mesékben a szereplőknek sokszor van olyan tulajdonságuk, amit névként használnak. Például: Merida, a bátor. Ami lehetne Bátor Merida is.

Te milyen beszélő nevet adnál anyukádnak, apukádnak?

5
perc

2.2 Apa- és családképek

20
perc

2.2a Apa van, nincs

A következő vers olyan, mint egy találós kérdés. A pedagógus olvassa fel **Kiss Ottó: Tudod apa** című versét, és „fejtsük meg” közösen a gyerekekkel:

- Mi lehet az apához beszélő gyerek gondolata?
- Mi jelenthet számára megoldást? Ezt hogyan fejezi ki?
- Mit jelent egytel többször hazajönni, mint elmenni?

10
perc

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Szóértelmezés
Új szavak alkotása
Néma olvasás, vers értelmezése
Beszélgetés
Beszélő név alkotása

MIT AKARUNK ELÉRNI?

Apa-gyerek kapcsolat vizsgálata a gyerek szemszögéből. Szülő-gyerek kapcsolat erősítése.

JEGYZETEIM

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Versek olvasása, értelmezése
Csoportbeszélgetés
Szerepjáték: élőkép
Családrajz, családszelfi készítése
Kreatív írás: egy boldog nap története otthon; apa-fia/lánya nap terve

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?

Írólap, rajzlap, rajzeszköz
Telefon, fényképezőgép

Figyeljük meg továbbra is a gyerek gondját! Valaki olvassa fel a gyerekek közül **Kiss Ottó: Szeretem, ha hull a hó** című versét is!

- Mit gondoltok, ugyanaz a gyerek beszél a versben? Miből lehet ezt kitalálni?
- Mit szeret a versbeszélő? Mit nem szeret?
- Ezt milyen képekkel fejezi ki?
- El tudjátok képzelni, hogyan hullhat visszafelé a hó?
- És azt el tudjátok képzelni, mit jelent, ha hosszú időre elmegy apa?

Vedd figyelembe!

A fenti két vers versbeszélője egy óvodás kislány, Kiss Ottó: *Csillagszedő Márió* című verskötetének (Móra Kiadó, Bp, 2002) egyik főszereplője, aki átéli a családi drámát: szülei válását.

A következő vers már nem ebből a műből származik, de akár ugyanazzal a versbeszélővel is elképzelhetjük.

A versbeszélő személye mindhárom esetben „kortalan”, tehát a kilenc-tíz éves gyerekek is nyugodtan beleélhetik magukat a szerepébe.

2.2b Családképek

10
perc

Kiss Ottó harmadik verse is fura képpel ajándékoz meg, amin apának csak a háta látszik. Olvassák el a gyerekek három-négy fős vegyes (fiú-lány) csoportokban **Kiss Ottó: Mindenki nevesse** című versét! Olvasás előtt tisztázzuk, hogy működik a fényképezőgép időzítővel, és melyik az exponáló gombja! Majd beszéljék meg a csoportok, miért vicces, miért beszédes, és miről is beszél a vers!

Csoportonként állítsák be a képet, amin csak apa háta látszik! (Élőképként, mint a szoborjátékokban.)

Választható egyéni – nagyobb részben otthoni – feladatok, aminek az előkészítése és elkezdése történhet az órán:

- Rajzold le a családot, amin mindenki ott van!
- Készítsetek otthon egy vidám családszelfit!
- Írj le egy megtörtént esetet, amikor nagyon boldog voltál otthon!
- Tervezz meg egy apa-fia vagy apa-lánya napot, amikor bármit csinálhatsz az apukáddal vagy anyukáddal!

Variáció

Az apa-lányai kapcsolat boldog képét mutatja meg **Kovács András Ferenc: Kínai dallam** című verse is.

Lásd bővebben az Egyéb ötletek (6/2.) feladatléírásait! Külön tanóráként is kapcsolódhat az itt leírt órához.